

Negatywne aspekty związków *friends with benefits*

The negative aspects of friends with benefits relationships

¹ W trakcie prowadzenia badań: Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki. Kierownik Instytutu: dr hab. Eleonora Bielawska-Batorowicz, prof. nadzw. UŁ

² Zakład Psychologii Zdrowia, Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki. Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Nina Ogińska-Bulik

Correspondence to: Ewa Włodarczyk, ul. Staffa 22 m. 24, 95-100 Zgierz, tel.: 518 838 884, e-mail: wlodarczyk.ewka@gmail.com;

Jolanta Chanduszko-Salska, Instytut Psychologii UŁ, ul. Smugowa 10/12, 91-433 Łódź, tel.: 42 665 55 14, e-mail: jolachan@op.pl

Source of financing: Department own sources

Streszczenie

Związek *friends with benefits* (FWB) (w dosłownym tłumaczeniu: 'przyjaciele z korzyścią/bonusem') jest to relacja między przyjaciółmi przeciwnej płci, których łączą powtarzalne kontakty seksualne, pozbawione jednak romantycznego zaangażowania. W Polsce temat ten podejmowany jest na razie przede wszystkim w prasie popularnej czy na portalach internetowych, natomiast w Stanach Zjednoczonych badania dotyczące związków FWB, mimo że prowadzone zaledwie od około dziesięciu lat, mają wielokierunkowy charakter. Jednym z analizowanych obszarów są negatywne i problematyczne aspekty tego rodzaju relacji. W niniejszym artykule została podjęta próba podsumowania tego właśnie kierunku badań. Przeanalizowano takie wady związków FWB, jak: brak otwartej, bezpośredniej komunikacji między partnerami, brak jasnych zasad oraz reguły trudne do zaakceptowania i realizacji, negatywne emocje doświadczane przez ich uczestników, różnice między płciami w sposobie traktowania związku, wysokie ryzyko niepoehlebnej oceny społecznej i niebezpiecznych konsekwencji zdrowotnych. Wykazano, że wady te, nasilając niejednoznaczność związku, wywołując konflikty między partnerami, generując złe emocje, mają destrukcyjny wpływ na związek – między innymi osłabiają jego trwałość, a także na jego uczestników – na przykład narażają ich na ryzyko niepożądanych konsekwencji psychologicznych. Ponadto kształtują negatywny obraz związków FWB w społeczeństwie. Powodują ich niekorzystną ocenę i zniechęcają do zaangażowania się w ten rodzaj relacji. Z drugiej strony w pracy podkreślono konieczność zwrócenia uwagi także na zalety związków FWB, co jest przedmiotem innego, nie mniej istotnego nurtu badań omawianego zjawiska.

Słowa kluczowe: przyjaciele z korzyścią/bonusem, przyjaźń, związki interpersonalne, reakcje emocjonalne, negatywne emocje, konsekwencje psychologiczne, konsekwencje psychospołeczne

Summary

Friends with benefits relationships (FWBR) mean cross-sex friends who engage in sexual activities on repeated occasions without romantic commitment. In Poland information about this phenomenon can be found predominantly in popular press or on the Internet. In the United States the studies on FWBR have lasted only for about a decade, but they are conducted in multiple directions. One of the analysed areas are negative and problematic aspects of this kind of relationships. The aim of this article is an attempt to summarize this particular direction of research. The authors analysed the disadvantages of FWBRs, such as: the lack of direct and open communication between partners, the lack of explicit rules or rules which are difficult to accept and fulfil, a possibility of experiencing negative emotions, gender differences in attitudes toward the relationship, a high risk of social disapproval and dangerous health consequences. The authors proved that through increasing ambiguity, provoking conflicts and generating negative emotions they have negative impact on the relationship itself – by weakening it, as well as on its participants – by exposing them to the risk of negative psychological consequences. Furthermore, they create a negative image of such relationships in society – by causing their negative evaluation and discouraging people to engage in them. However, we have also emphasized the necessity to draw attention to the advantages of FWBRs, which are the subject of another very important direction of research on this phenomenon.

Key words: friends with benefits, friendship, interpersonal relations, emotional reactions, negative emotions, psychological consequences, psychosocial consequences

WPROWADZENIE

Dominujące we współczesnym społeczeństwie szybkie tempo życia, nastawienie na karierę zawodową wymuszają różnorodne zmiany, także w sferze relacji międzyludzkich. Moment wejścia w długoterminowy związek romantyczny jest opóźniany ze względu na brak czasu na jego utrzymywanie oraz obawę przed utratą niezależności. Odpowiedzią na specyfikę obecnych czasów są związki *friends with benefits* (FWB) (w dosłownym tłumaczeniu: ‘przyjaciele z korzyścią/bonusem’), w których przyjaciół łączą powtarzalne kontakty seksualne, pozbawione jednak romantycznego zaangażowania⁽¹⁾. Wydają się one idealnym rozwiązaniem dla osób, które chcą zaspokoić potrzeby seksualne, nie angażując się przy tym emocjonalnie^(2,3).

Okazuje się jednak, że prostota i wygoda związków FWB, świadczące o ich atrakcyjności, są często pozorne. Oprócz zalet i korzyści relacje tego typu posiadają liczne wady, a wiele ich aspektów może być źródłem potencjalnych problemów czy zagrożeń. Szczególnie, jeśli wziąć pod uwagę, że już sam fakt, że są kombinacją pewnych elementów różnych relacji międzyludzkich – przyjaźni i związków romantycznych – czyni je skomplikowanymi, niejednoznacznymi i pozbawionymi jasno określonego skryptu^(1,3,4).

Celem niniejszego artykułu jest analiza negatywnych aspektów związków FWB oraz pokazanie, jaki mogą mieć wpływ na związek, jego społeczny odbiór i osoby w niego zaangażowane.

BRAK OTWARTEJ, BEZPOŚREDNIEJ KOMUNIKACJI

Jednym z negatywnych aspektów FWB jest brak otwartej komunikacji między partnerami. Skutkuje on nasileniem niejednoznaczności relacji i niepewności partnerów oraz wywołuje konflikty i nieporozumienia, co naraża związek na ryzyko niepożądanych konsekwencji^(2,3,5).

Badacze zjawiska zwracają uwagę, że większość uczestników „przyjaźni z bonusem” nigdy nie rozmawiała z partnerką/partnerem na temat łączącego ich związku^(5,6). Dominującym sposobem porozumiewania się jest komunikacja niebezpośrednia, oparta na sygnałach niewerbalnych, „czytaniu między wierszami” czy obracaniu trudnych treści w żart^(2,4,6). W badaniach Bisson i Levine’a⁽⁶⁾ połowa osób zgłaszała wątpliwości co do statusu relacji, jej przyszłości, a mimo to 84,4% z nich nie podjęło rozmowy na powyższe tematy.

Marginalizację znaczenia otwartej komunikacji w „przyjaźni z bonusem” przez jej uczestników wyjaśnia się faktem, iż dla większości z nich od porozumienia z partnerką/partnerem ważniejsze są sfera kontaktów seksualnych i dbałość o ich kontynuację⁽⁷⁾.

BRAK CZYTELNYCH ZASAD ORAZ REGULY TRUDNE DO ZAACEPTOWANIA I REALIZACJI

Niewątpliwą wadą relacji FWB jest także brak jasnych zasad, tak istotnych w redukowaniu poziomu niejednoznaczności związku⁽⁵⁾. Wyniki badań pokazują, że bardzo rzadko dochodzi do rozmów na temat obowiązujących w relacji reguł, zatem są one raczej ukryte i domniemane⁽²⁻⁶⁾. Ich uczestnicy tłumaczą, iż unikają takich dyskusji, gdyż mogłyby to zostać błędnie zinterpretowane jako sygnał poważnego traktowania partnera i związku⁽²⁾. Ceną, jaką muszą zapłacić, są nierzadko niedomówienia i nieporozumienia, odbijające się niekorzystnie na związku i generujące negatywne emocje.

Z kolei osoby, które ustaliły zasady, często skarżą się na trudności w ich zaakceptowaniu i realizacji. Hughes i wsp.⁽¹⁾ oraz Goodboy i Myers⁽⁷⁾ wykazali, że dla partnerów najważniejsze są ustalenia regulujące sferę emocjonalną, a szczególnie zakaz żywienia do przyjaciela romantycznych uczuć. Mimo iż jest wpisany w definicję związku FWB, to ocenia się go jako jedno z największych wyzwań dla uczestników^(1,8-10), podobnie jak konieczność powstrzymywania się od ekspresji zazdrości^(1,2,5), a należy pamiętać, że w przypadku większości tego typu relacji zakłada się brak wyłączności seksualnej^(2,8,10). Trudno również partnerom pogodzić się z zasadą, w myśl której należy zaakceptować fakt, że związek może zostać zakończony w każdym momencie bez podania wyjaśnień⁽¹⁾.

Ze względu na ryzyko negatywnej oceny społecznej zasadą ustanawianą przez wielu partnerów, często uciążliwą w realizacji, jest ukrywanie związku przed innymi osobami^(1,2,5). W konsekwencji w miejscach publicznych zachowują się zgodnie ze skrytem przyjaźni, nie pokazując, że łączą ich intymne kontakty^(2,5). Aby zapobiec pojawieniu się romantycznego zaangażowania, muszą unikać zachowań typowych dla związku miłosnego, takich jak przytulanie się, trzymanie się za ręce, spędzanie u siebie nocy⁽²⁾. Konieczność sprostania tym, często sprzecznym, wymaganiom czyni te pozornie wygodne związki wyjątkowo skomplikowanymi.

TRUDNE I NEGATYWNE EMOCJE

Związki FWB niosą ze sobą ryzyko doświadczania przez osoby w nie zaangażowane wielu negatywnych i trudnych emocji, co wymienia się jako jedną z ich głównych wad^(4,6). Często już pierwsze zbliżenie seksualne wywołuje poczucie niezręczności, dezorientacji i niepewności, jak należy się zachować, co rodzi napięcie między partnerami^(2,5,11). Stosowanie się przez partnerkę/partnera do reguły mówiącej o braku wyłączności, także seksualnej, niejednokrotnie jest powodem zazdrości, złości i gniewu^(5,11).

Według Eisenberg i wsp.⁽¹²⁾ fakt, że w związkach FWB bliskości fizycznej nie towarzyszy emocjonalne zaangażowanie,

może powodować spadek poczucia własnej wartości i poczucie bycia wykorzystanym. W istocie badania potwierdzają, że uczestnicy „przyjaźni z bonusem” nierzadko czują się wykorzystani, co jest źródłem poczucia winy i obrzydzenia do własnej osoby⁽¹¹⁾.

Przyczyną komplikacji jest również ryzyko zakochania się bez wzajemności w przyjaciółce/przyjacielu⁽³⁾. Plasuje się ono na pierwszym miejscu wśród wad związków FWB i jest częstym powodem ich zakończenia^(2,4,6,8). Dlatego też większość osób stara się kontrolować ten aspekt relacji, nie dopuszczając do rozwoju romantycznych uczuć przez zachowywanie emocjonalnego dystansu bądź – jeśli się one pojawiły – tłumiąc je i nie ujawniając ich drugiej stronie⁽⁵⁾. Są także osoby otwarcie wyrażające pragnienie przejścia do związku romantycznego, co dotyczy znacznie częściej kobiet⁽¹³⁻¹⁵⁾. Jednakowoż ewolucja relacji w tym kierunku ma miejsce bardzo rzadko, dotyczy od około 4% do 10% par^(1,6). Naturalną konsekwencją są w takim przypadku negatywne emocje, takie jak żal, złość, rozczarowanie, frustracja czy poczucie niesprawiedliwości⁽¹¹⁾.

Mimo to należy pamiętać, że uczestnicy związków FWB odczuwają wiele emocji pozytywnych, a badania dowodzą, że dla obu płci „przyjaźni z bonusem” wiąże się z większą liczbą pozytywnych niż negatywnych reakcji emocjonalnych^(11,13).

RYZIKO NEGATYWNEJ OCENY SPOŁECZNEJ

Kolejną problematyczną kwestią jest możliwość negatywnej oceny społecznej osób zaangażowanych w FWB. W Stanach Zjednoczonych są one stałym punktem na mapie relacji międzyludzkich^(1,2,3,6,9), w Polsce wciąż stanowią temat społecznego tabu, o czym autorki przekonują się, prowadząc badania na temat skali zjawiska w naszym kraju.

Obawa przed społecznym potępieniem należy do istotnych powodów zniechęcających do angażowania się w relację FWB⁽¹¹⁾. U jej uczestników negatywny odbiór społeczny niejednokrotnie wywołuje poczucie robienia czegoś złego, jak sami mówią – „brudnego”⁽²⁾. W konsekwencji jedną z ważniejszych zasad ustanawianych przez większość partnerów jest ukrywanie związku przed innymi osobami^(1,2). Wymusza to stosowanie się w miejscach publicznych do skryptu typowego dla przyjaźni, a więc unikanie zachowań zdradzających bliskość, czułość^(2,5). Często, w obawie przed dezaprobatą i niezrozumieniem, związki te ukrywane są również przed najbliższymi⁽¹⁾.

Należy dodać, że inaczej ocenia się płęć żeńską i męską za udział w związkach FWB. W myśl podwójnego standardu kobiety postrzegane są jako niemoralne, źle prowadzące się, zaś mężczyźni spotykają się ze społeczną akceptacją^(2,14). U kobiet opinia ta uruchamia mechanizm obronny polegający na usprawiedliwianiu swego zachowania względami emocjonalnymi, na przykład pragnieniem pogłębienia bliskości z przyjacielem czy deklarowaniem

przywiązania do przyjacielskiej, a nie seksualnej sfery relacji⁽¹⁴⁾. Z kolei mężczyźni coraz częściej czują się pokrzywdzeni z powodu postrzegania ich jako osób, którym zależy wyłącznie na pozbawionym emocji seksie⁽²⁾. Jak przekonują Epstein i wsp.⁽¹⁶⁾, coraz więcej badań z ostatnich lat dowodzi, że nawet w tak przelotnych relacjach cenią sobie oni więź emocjonalną z partnerką i trudno im zachować emocjonalny dystans.

RÓŻNICE MIĘDZY PŁCIAMI W PODEJŚCIU DO ZWIĄZKU

Źródłem potencjalnych problemów mogą być różnice między płciami w sposobie traktowania związku. Po pierwsze, jak pokazują wyniki badań McGinty i wsp.⁽¹⁰⁾, kobiety są bardziej emocjonalnie zaangażowane w „przyjaźni z bonusem” niż mężczyźni i bardziej skupione na jej przyjacielskiej sferze. Mężczyźni zaś większą wagę przywiązują do sfery seksualnej. Postrzegają relację raczej jako związek kochanków niż przyjaciół i pragną częstszych kontaktów seksualnych z partnerką⁽¹⁰⁾. Po drugie obie płcie różnią się oczekiwaniami co do przyszłych losów związku. Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni pragną wejścia z przyjacielem w związek miłosny, natomiast dla mężczyzn najbardziej pożądana jest kontynuacja kontaktów seksualnych z przyjaciółką⁽¹⁴⁻¹⁶⁾.

Rozbieżności te bez wątpienia utrudniają optymalne zaspokojenie potrzeb i pragnień obu stron. Mogą być przyczyną konfliktów i negatywnych emocji, takich jak złość, rozczarowanie czy frustracja, a także powodować negatywną ocenę związku, co częściej ma miejsce wśród kobiet^(8,15). Dlatego tak istotną rolę w „przyjaźni z bonusem” odgrywa otwarta komunikacja, pomagająca rozwiązać sporne kwestie i uchronić związek przed kolejnymi komplikacjami⁽⁶⁾.

NEGATYWNE KONSEKWENCJE ZDROWOTNE

Do negatywnych aspektów omawianego typu relacji zalicza się także większe prawdopodobieństwo negatywnych konsekwencji zdrowotnych, a szczególnie zarażenia się chorobami przenoszonymi drogą płciową^(14,17). Wynika ono głównie z zakładanego braku wyłączności seksualnej^(1,2,8,17). Pomimo tego większość uczestników związków FWB uważa, że ryzyko tych chorób jest zerowe albo przynajmniej niższe niż w przypadku seksu z nieznanym partnerem^(2-5,17). Bierze się to z przekonania, że przyjaciel jako osoba obdarzona zaufaniem z pewnością jest bezpiecznym partnerem seksualnym, co z kolei może skłaniać do rzadszego stosowania prezerwatyw^(2,4,5,17). Potwierdzają to rezultaty pracy VanderDrift i wsp.⁽¹⁷⁾, które pokazują, że zaangażowanie i oddanie przyjacielskiej sferze związku FWB wiązało się z rzadszym używaniem prezerwatyw, nawet mimo wiedzy, że przyjaciółka/przyjaciel mieli w tym samym czasie innych

partnerów seksualnych. Co więcej, prezerwatyw często nie stosują również osoby uprawiające seks oralny, błędnie sądząc, że ten rodzaj aktywności seksualnej nie wiąże się z ryzykiem negatywnych konsekwencji zdrowotnych.

Zebrane dane świadczą jednak o tym, że wiele osób pozostających w relacji FWB stara się minimalizować potencjalne zagrożenia. Większość z nich nie posiada innych partnerów seksualnych (76% uczestników badań Lehmilla i wsp.⁽¹⁴⁾ oraz 60,3% badanych przez VanderDrift i wsp.⁽¹⁷⁾). Przeważająca liczba osób korzysta także z prezerwatyw^(2,17). Niemniej sfera kontaktów seksualnych związków FWB powinna stać się obszarem oddziaływań edukacyjnych, uświadamiających wagę możliwych zagrożeń⁽¹⁴⁾.

ZNACZENIE NEGATYWNYCH ASPEKTÓW ZWIĄZKÓW FWB

Omówione w niniejszym artykule negatywne aspekty związków FWB nie pozostają bez wpływu na samą relację, osoby w nią zaangażowane oraz jej odbiór społeczny. Przede wszystkim, jako że są źródłem nieporozumień między partnerami i nasilają poziom niejednoznaczności związku, mogą go czynić bardziej podatnym na rozpad. Znajduje to potwierdzenie w badaniach, które dowodzą, że związki FWB rzadko zachowują swój kształt, kończąc się najczęściej, jak wskazuje wielu autorów^(1,4,6), zaprzestaniem kontaktów seksualnych bądź całkowitym zerwaniem znajomości i zniszczeniem przyjaźni.

Co więcej, przeanalizowane aspekty niosą ryzyko niepożądanego konsekwencji psychologicznych. Zwiększają niepewność partnerów co do związku, wywołują konflikty i negatywne emocje, co może skutkować psychologicznym dystresem⁽¹³⁾. Ten zaś stanowi realne zagrożenie dla psychologicznego dobrostanu⁽¹³⁾, choć, jak wykazali Eisenberg i wsp.⁽¹²⁾, nie ma istotnych statystycznie różnic w jego zakresie między uczestnikami związków FWB i związków romantycznych. Wynik ten wymaga jednak replikacji.

Minusy „przyjaźni z bonusem” kształtują jej niekorzystny społeczny odbiór. Po pierwsze mogą zniechęcać do zaangażowania się w taką relację nie tylko ich uczestników, którzy sami doświadczyli trudności, lecz także osoby, które nigdy w takich związkach nie funkcjonowały^(2,4,6,15). Potwierdzają to wyniki badań, a osoby biorące w nich udział, poproszone o stworzenie listy powodów powstrzymujących ich przed uczestnictwem w związkach FWB, umieściły na niej opisane w niniejszej pracy aspekty^(4,6,11). Po drugie mogą powodować negatywną ocenę „przyjaźni z bonusem”, dokonywaną częściej przez osoby, które nigdy nie doświadczyły udziału w takiej relacji^(6,8).

Powyższe rozważania pokazują, że prostota i wygoda związków FWB oraz gwarantowany przez nie brak komplikacji i zmartwień, postrzegane za ich zalety, są tylko pozorne. W rzeczywistości jest to rodzaj relacji niepozabawiony problemami, w której koszty nierzadko przewyższają korzyści.

WNIOSKI KOŃCOWE

Związki FWB posiadają liczne wady i niosą ze sobą ryzyko różnorodnych zagrożeń. Wiele ich aspektów, przeanalizowanych w niniejszym artykule, ma negatywny charakter i wpływa niekorzystnie na związek, jego uczestników czy postrzeganie go przez społeczeństwo.

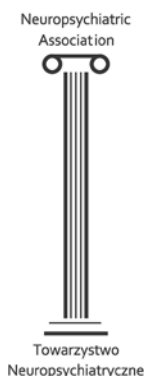
Należy jednak podkreślić, że to od starań i wysiłków partnerów zależy, czy dany obszar, aspekt FWB stanie się źródłem potencjalnych problemów. Możliwe jest bowiem uniknięcie ich, na przykład przez wypracowanie jasnych zasad, otwartego stylu porozumiewania się, minimalizowania negatywnych emocji czy ryzyka niebezpiecznych konsekwencji zdrowotnych.

Ponadto koncentracja wyłącznie na wadach związków FWB, typowa raczej dla starszych badań, stereotypowo nastawionych na eksponowanie potencjalnych zagrożeń, zafałszowuje ich obraz. „Przyjaźń z bonusem” posiada również zalety i korzyści, których poszukiwanie zaowocowało nowym, dynamicznie obecnie rozwijającym się kierunkiem badań. Uwzględnienie pozytywnych i negatywnych stron związków FWB daje pełen obraz omawianego zjawiska.

PIŚMIENNICTWO: BIBLIOGRAPHY:

1. Hughes M., Morrison K., Asada K.J.K.: What's love got to do with it? Exploring the impact of maintenance rules, love attitudes, and network support on friends with benefits relationships. *Western Journal of Communication* 2005; 69: 49–66.
2. Weaver A.D., MacKeigan K.L., MacDonald H.A.: Experiences and perceptions of young adults in friends with benefits relationships: a qualitative study. *Can. J. Hum. Sex.* 2011; 20: 41–53.
3. Levine T.R., Mongeau P.A.: Friends with Benefits. A precarious negotiation. W: Bruce M., Stewart R.M. (red.): *College Sex – Philosophy for Everyone: Philosophers with Benefits*. Wiley-Blackwell Publishing, Oxford 2010: 91–102.
4. Reis M., Klinikowski C., Kaup E.: Are there really any benefits? A study on friends-with-benefits and roles uncertainty and liking play in the relationship. Presentation at the 103rd Convention of the Eastern Communication Association, 26–29 April, 2012, Cambridge, Massachusetts. Adres: <http://cklinikowski.weebly.com/communication-research.html>.
5. Karlsen M., Træen B.: Identifying “friends with benefits” scripts among young adults in the Norwegian cultural context. *Sex. Cult.* 2012; 17: 83–99.
6. Bisson M.A., Levine T.R.: Negotiating a friends with benefits relationship. *Arch. Sex. Behav.* 2009; 38: 66–73.
7. Goodboy A.K., Myers S.A.: Relational maintenance behaviors of Friends with Benefits: investigating equity and relational characteristics. *Human Communication* 2008; 11: 71–86.
8. Mongeau P.A., Ramirez A., Vorell M.: An initial investigation of a sexual but not romantic relationship. Paper presented at the Annual Convention of the Western States Communication Association, 14–18 February, 2003, Salt Lake City, Utah.
9. Puentes J., Knox D., Zusman M.E.: Participants in “friends with benefits” relationships. *Coll. Stud. J.* 2008; 42: 176–180.
10. McGinty K., Knox D., Zusman M.E.: Friends with benefits: women want “friends,” men want “benefits”. *Coll. Stud. J.* 2007; 41: 1128–1131.

11. Smith K.J.K., Morrison K.: The philosophy of Friends with Benefits. What college students think they know. W: Bruce M., Stewart R.M. (red.): College Sex – Philosophy for Everyone: Philosophers with Benefits. Wiley-Blackwell Publishing, Oxford 2010: 103–114.
12. Eisenberg M.E., Ackard D.M., Resnick M.D., Neumark-Sztainer D.: Casual sex and psychological health among young adults: is having “friends with benefits” emotionally damaging? *Perspect. Sex. Reprod. Health* 2009; 41: 231–237.
13. Owen J., Fincham F.D.: Effects of gender and psychosocial factors on “friends with benefits” relationships among young adults. *Arch. Sex. Behav.* 2011; 40: 311–320.
14. Lehmiller J.J., VanderDrift L.E., Kelly J.R.: Sex differences in approaching friends with benefits relationships. *J. Sex Res.* 2011; 48: 275–284.
15. Gusarova I., Fraser V., Alderson K.G.: A quantitative study of “friends with benefits” relationships. *Can. J. Hum. Sex.* 2012; 21: 41–59.
16. Epstein M., Calzo J.P., Smiler A.P., Ward L.M.: “Anything from making out to having sex”: men’s negotiations of hooking up and friends with benefits scripts. *J. Sex Res.* 2009; 46: 414–424.
17. VanderDrift L.E., Lehmiller J.J., Kelly J.R.: Commitment in friends with benefits relationships: implications for relational and safe-sex outcomes. *Pers. Relatsh.* 2012; 19: 1–13.

Konferencja Naukowa
Towarzystwa Neuropsychiatrycznego

Farmakologia w psychiatrii i neurologii: Odnajdując wspólną część

18–19 października 2013 r.,
Hotel Sheraton, Warszawa

Szanowni Państwo!

Serdecznie zapraszam do udziału w kolejnej Konferencji Naukowej pt.: „Farmakologia w psychiatrii i neurologii – Odnajdując wspólną część”.

103 lata temu, w dniach 11–13.10.1909 r. w Warszawie, odbył się historyczny I Zjazd Neurologów, Psychiatrów i Psychologów Polskich. Formalne rozdzielanie psychiatrii i neurologii nastąpiło dopiero w roku 1950 – w czasie konferencji na Sorbonie i było spowodowane dwiema przyczynami: „nadmierem wiedzy”, której nie dawało się już rozwijać razem, oraz przeświadczeniem o generalnie czynnościowym charakterze zaburzeń psychicznych, co konfrontowano z biologicznie zorientowaną neurologią. Podział ten miał zalety i wady. Obecny postęp naukowy skłania jednak nie tylko do większej kooperacji, ale wręcz wymusza konwergencję obu dziedzin. Skąd ta tendencja? Współczesne, zaawansowane techniki diagnostyczne i metody leczenia „odkrywają” w coraz większym stopniu biologiczny charakter psychiatrii. Z kolei sama neurologia nie chce rezygnować z jakościowych i funkcjonalnych rezultatów leczenia, a te są niemożliwe do osiągnięcia bez całościowego dobrostanu. Rozwijane są też „wspólne” leki – wykorzystywane zarówno w psychiatrii, jak i neurologii. Bodaj najważniejsze jest jednak to, że szeregu chorób nie da się leczyć bez wspólnego podejścia neuropsychiatrycznego. I taki jest cel projektowanej konferencji – doskonalić tego typu zintegrowane podejście.

*Prof. dr hab. n. med. Bartosz Łoza
Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji
Prezes Towarzystwa Neuropsychiatrycznego*

Biuro organizacyjne:

Pharma2pharma

ul. Ogrodowa 1a/3, 00-893 Warszawa
tel.: 22 254 86 95, faks: 22 833 31 49
biuro@pharma2pharma.pl
www.pharma2pharma.pl

Szczegółowe informacje o konferencji wraz z aktualnym programem znajdują się na stronie internetowej:
www.neuropsychiatrya.info